

Od 2005 r. Biblioteka Politechniki Łódzkiej digitalizuje i udostępnia część swoich zbiorów w Internecie. W latach 2005-2011 zasoby te stanowiły instytucjonalną bibliotekę cyfrową eBiPoL, czyli inaczej e-Bibliotekę Politechniki Łódzkiej. Od 2012 r. stała się ona bazową częścią wydzielonej podkolekcji „Politechnika Łódzka” na scentralizowanej platformie Łódzkiej Regionalnej Biblioteki Cyfrowej – CYBRA (<http://cybra.lodz.pl>).

Za powiększanie i rozwój naszej uczelnianej kolekcji odpowiada, istniejący od początku 2005 r., Oddział Tworzenia Zasobów Cyfrowych BPŁ. W ciągu 10 lat swojej działalności zespół ten przetworzył cyfrowo i udostępnił ponad 6 700 obiektów cyfrowych, co aktualnie stanowi ok. 60% całkowitego zasobu CYBRY.

W kolekcji Politechniki Łódzkiej najczęściej wykorzystywanymi pozycjami są dokumenty należące do tzw. domeny publicznej,

czyli dostępne bez ograniczeń dla wszystkich użytkowników Internetu. Drugą grupę, pod względem wykorzystania, stanowią skrypty i podręczniki PŁ (ponad 120 pozycji) – w większości dostępne niestety tylko w sieci uczelnianej, ze względu na ograniczenia autorsko-prawne, niemniej jednak są one istotną podstawą realizowanego przez Politechnikę Łódzką procesu dydaktycznego. Trzeci rodzaj materiałów to wydawnictwa seryjne: Zeszyty Naukowe PŁ, Rozprawy Naukowe PŁ oraz monografie wydawane przez Wydawnictwa Uczelniane PŁ

Bibliografia w wersji cyfrowej

(ponad 450 pozycji), które stają się ostatnio obiektem dużego zainteresowania, zyskując w ten sposób coraz większą liczbę odsłon. Obok wyżej wymienionych obiektów cyfrowych, udostępniane jest też, znane nam wszystkim dobrze „Życie Uczelni: biuletyn informacyjny Politechniki Łódzkiej” – w ilości 130 numerów, czyli począwszy od numeru 1-2, wydanego w październiku 1984 r.

Na początku 2013 r. w Oddziale Tworzenia Zasobów Cyfrowych BPŁ, została podjęta

decyzja o utworzeniu tzw. „wtórników cyfrowych”, dostępnej dotychczas wyłącznie w wersji drukowanej,

Bibliografii Dorobku Piśmienniczego Pracowników PŁ za lata 1945-1989 (ponad 40 pozycji). Głównym celem tego działania była uzyskana w ten sposób możliwość jej elektronicznego udostępnienia środowisku naukowemu PŁ. Dodatkowo miało to pozwolić na: cyfrową archiwizację zniszczonych przez intensywne niegdyś wykorzystywanie pozycji oraz zachowanie ciągłości historyczno-informacyjnej, jak kształtowały się, rozwijały i zmieniały dziedziny badawcze podejmowane przez pracowników naukowych PŁ.

Nie wszystkie zdigitalizowane obiekty są w pełni przeszukiwalne pełnotekstowo, jest to konsekwencja stosowanych w latach 1945-1989 technik sprzętowych użytych do powstawania wersji drukowanej. W niektórych rocznikach brak diakrytyków, występuje też specyficzna czcionka charakterystyczna dla druku maszynowego, wydruk jest tylko dużymi literami, przenoszenie wyrazów może być nie zawsze zgodne z zasadami pisowni polskiej. Za-

stosowano zatem odsyłacze od każdego nazwiska autora do rekordu opisującego jego każdą publikację. Ten etap prac okazał się najbardziej pracochłonny, lecz to rozwiązanie pozwala na łatwą i względnie efektywną dla użytkownika nawigację do dorobku naukowego przedstawicieli poszczególnych jednostek uczelnianych.

Jednocześnie zawartość powyższych ucyfrowionych materiałów miała informacyjnie uzupełnić lukę w tworzonej przez Bibliotekę PŁ bazie BIBLIO, w której od roku 1990 do chwili obecnej wprowadzane są na bieżąco opisy bibliograficzne różnego rodzaju publikacji naukowych pracowników wszystkich wydziałów i jednostek pozawydziałowych PŁ, w tym m. in.: książek, rozdziałów w książkach, artykułów zamieszczonych w czasopiśmie polskich i zagranicznych, recenzji, tłumaczeń, referatów i komunikatów oraz opisy patentowych.

Pierwszy rocznik Bibliografii dorobku piśmienniczego pracowników PŁ ukazał się w 1960 r. za lata 1945-1959

i stanowił również część składową Księgi Pamiątkowej pt. „Piętnaście lat Politechniki Łódzkiej 1945-1960”. Rocznik z 1988 r. (nr 27), złożono i po raz pierwszy w historii Biblioteki sporządzono przy wykorzystaniu techniki komputerowej na podstawie bazy danych „BIBLIOGRAFIA”, do której oprogramowanie wykonał na komputerze typu Riad, Dział Technologiczno-Systemowy łódzkiego ZETO. Bazę „BIBLIOGRAFIA” zaprojektowali pracownicy Sekcji Dokumentacji Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki PŁ: E. Woźniakowska, E. Roźniakowska, A. Kornacka i H. Lebioda, nad którymś czuwał

„duch komputeryzacji” w osobie p. dyr. C. Garnysz (źródło: dedykacja na roczniku *teżże bibliografii nr 27 (1988)*).

Dokumentacja dorobku naukowego była i jest pracą zespołową kolejnych „pokoleń” bibliotekarzy

i specjalistów z zakresu dokumentacji i informacji naukowej. Co więcej, jest to praca ogromnie odpowiedzialna i wymagająca profesjonalizmu, prowadzona m.in. według rekomendowanych norm w zakresie opisów bibliograficznych dla poszczególnych typów dokumentów np. *PN-ISO 2709:2010 – Informacja i dokumentacja – Format do wymiany informacji*.

Obecnie Baza BIBLIO – bibliografia dorobku piśmienniczego pracowników Politechniki Łódzkiej pozwala na przeprowadzenie analiz bibliometrycznych na poziomie autora, jednostki organizacyjnej, wydziałów oraz całej uczelni. Zakładka „Statystyka i analiza bibliometryczna PŁ” dostępna na stronie biblioteki <http://bg.p.lodz.pl/biblio/> umożliwia dokonanie podsumowań statystycznych w zakresie publikacji od 2004 roku. Dodatkowy specyficzny moduł: „Rankingi PŁ” generuje szczegółowe zestawienia sumaryczne dla publikacji od 2009 roku od poziomu pracownika naukowego po skalę wydziału i całej uczelni np. po kryterium „wartość wskaźnika Impact Factor”, czy „wartość punktacji MNIŚW”. Stan bazy za lata od 2004 r. do dziś wynosi prawie 46 000 rekordów, co liczbowo odpowiada łącznemu dorobkowi piśmienniczemu pracowników naukowych PŁ.

■ Małgorzata
Roźniakowska-Kłosińska
Biblioteka PŁ